

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
“AB VE TÜRKİYE: TAM ÜYELİK
MÜZAKERELERİNE DOĞRU”
SEMİNERİ KONUŞMASI

21 Ekim 2004
House of Commerzbank, Berlin

TUSIAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax: (90-212) 249 13 50
Fax: (90-312)428 86 76
Fax: (32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Sayın Bakanlar, Sayın Büyükelçi, değerli konuklar hepinizi şahsım ve TÜSİAD adına saygıyla selamlıyorum.

Tam 45 yıllık bir geçmişi olan AB-Türkiye ilişkilerinde bir dönüm noktasına geldik. Bunun bir dönüm noktası olduğu son dönemde yoğunlaşan tartışmalardan da anlaşılıyor. Herhalde son birkaç ay içinde bu konuda yayınlanan rapor, düzenlenen toplantı ve yazılan makale sayısı 45 yıl boyunca birikmiş olanların sayısını aşmıştır.

Bunu da sevinçle karşılıyoruz zira bize göre Türkiye ne denli iyi incelenirse hakkındaki yanlış bilgilerin bertaraf edilmesi de o ölçüde kolaylaşacaktır. Bu nedenle bizi bir araya getiren toplantıların önemine yürekten inanıyoruz.

45 yıl çok uzun bir süre. Bu donemi uzun bir sözlülük dönemine benzetebiliriz. Aralık ayında yapılacak Konsey toplantısının ise Komisyon raporundaki “artık şu nişanı yapın” tavsiyesine uygun bir karar alacağını umuyoruz, bekliyoruz. Karar böyle çıktığı zaman da artık bizim için nikahtan başka bir sonuç söz konusu olmaz.

Değerli konuklar, temel konulara geldigimizde şunları söylemek durumundayız: 6 Ekim tarihinde Avrupa Komisyonu İlerleme Raporunu, Tavsiyelerini ve Türkiye'nin Üyeliğinden Kaynaklanacak meseleler çalışmasını yayımladı.

Rapor “reform sürecinde kaydedilen genel ilerleme göz önüne alınarak, Komisyon Türkiye'nin siyasi kriterleri yerine getirdiğine inanarak katılım müzakerelerinin başlamasını tavsiye eder” sonucuna varıyor.

Tavsiyelerde kullanılan dille ilgili olarak Türkiye'de bazı kaygılar haklı olarak dile getirildi. Komisyon bir yandan “sonucu önceden garanti edilemeyecek açık uçlu bir sürecin” söz konusu olduğunu söylüyor. Diğer yandansa “AB ile Türkiye arasındaki ilişkiler Türkiye'nin Avrupa yapılanmasına sıkıca bağlanmasını emniyete almalıdır” diyor. Eğer asıl amaç bu ikinci hedefe ulaşılmasıysa, bana göre bunu sağlamanın tek ve yegane yolu üyeliktir. Başka bir yol da yoktur.

Biz Raporun muğlak kısımlarını bir yana bırakarak gayet net bir cümleyle ifade edilen tavsiyeye odaklanmayı yeğliyoruz. Beklentimiz, 2002 Kopenhag Zirvesi kararları uyarınca Aralık ayında toplanacak olan Konsey'in müzakerelere gecikmeksizin başlama kararını almasıdır.

Türk iş dünyasını temsil eden önemli bir kuruluş olarak TÜSİAD Aralık zirvesinin kabul edilebilir nitelikte ancak bir tek sonucu olabileceğine inanıyor: Üyelik müzakerelerinin vakit geçirmeden başlaması. Bu inancı dile getirirken yalnızca yerel kaygılarla veya kısır bir Türkiye perspektifiyle vardığımız bir sonuçtan da bahsetmiyoruz.

Avrupalı kimliğimizle AB'nin geleceği konusunda biz de kendimizce bir düşünce üretme sürecindeyiz. Tüm Avrupalılara daha iyi bir gelecek hazırlamanın peşindeyiz. Türkiye'nin AB üyeliğinin hem bizim açımızdan hem de Birlik açısından ve pek çok bakımdan olumlu bir gelişme olduğunu düşünüyoruz.

Bugünlerde yayınlanan makalelerin ve raporların pek çoğunda Türkiye'nin Birliğe katılımının getireceği stratejik yararları bahsediliyor. AB'nin 21. yüzyıl dünyasının kurulmasında katkısı

olabilecekse bunu sağlayabilmek için Türkiye'nin üyeliğine ihtiyaç duyulduğu konusunda yaygın bir görüş var. AB'nin önümüzdeki dönemdeki en önemli projesi olarak değerlendirilen Ortak Savunma ve Dış Politikasını etkili kılmak isteyenler Türkiye'nin buna çok ciddi bir katkıda bulunacağına inanıyorlar.

Almanya Dışişleri Bakanı Joschka Fischer Batı'nın yeniden inşasında Türkiye'yi Birlik içinde tutmanın önemini sürekli vurguluyor. Hem kendisi hem Şansölye Şröder Türkiye'nin üyeliğinin AB ile Müslüman dünyası arasındaki diyalogun kurulmasında dev bir adım olacağını vurguluyorlar. Bu adım aynı zamanda AB ülkelerindeki Müslüman cemaatlerin yaşadıkları toplumlara uyum sağlamaları, kendilerini yaşadıkları ülkelerin gerçek vatandaşları gibi hissetmeleri açısından da gerekli bir gelişme sayılmalı.

Neyse ben bu daha siyasi konuları bir yana bırakarak kendi bildiğim konulardan bazı gerçekleri size sunmaya çalışayım. Türkiye'nin son üç yıldaki ekonomik performansından bahsetmek istiyorum. Ardından da üyelik müzakerelerine başlamış bir Türkiye'nin performansına değineceğim.

Türkiye bu yıl dünyanın büyüme rekorunu kırmaya aday bir ülke. Yılın ilk altı ayındaki büyüme hızı yüzde 13.5 olmuş. Daha da önemlisi bu büyüme hızı enflasyonun ve faiz hadlerinin düştüğü bir ortamda yakalandı. Bu olumlu performans ve geleceğe yönelik beklentilerimiz üç koşula dayanıyor: yüksek büyüme, istikrarın sürekliliği ve derinleşmesi, kapsamlı bir reform gündeminin sürdürülmesi.

Geçtiğimiz üç yıl içinde Türkiye kronik yüksek enflasyonu yenmeyi başararak enflasyon oranını 2002 yılındaki yüzde 70'lik düzeyinden bugün yüzde 10'un altına indirdi. 2002 ve 2003'te Gayri Safi Milli Hasıla ortalama yüzde 6,5 oranında büyüdü. Türkiye'nin uzun dönemli ortalama büyüme hızı olan yüzde 4.5'in hayli üzerinde bir sonuç alındı son iki yılda.

Türkiye'nin makro ve finansal göstergelerinde yaşanan bu iyileşme sağlam makroekonomi politikalarının ve radikal yapısal reformların sonucuydu. Bu yapısal reformlar da IMF tarafından hazırlanan ve AB uyum süreciyle de bağdaşan bir ekonomik istikrar programının parçalarıydı.

Türkiye'nin kurumsal ve düzenleyici yapıları uluslararası standartlara uygun hale getirildi. İhalelerde şeffaflık ve etkinlik ön plana çıktı. Öyle ki Komisyon Raporu şu gözlemde bulunuyor: "Türkiye işleyen bir piyasa ekonomisi kurma yolunda özellikle de makro dengesizliklerini azaltarak daha da mesafe kaydetti. İstikrar programına sıkıca sarıldığı ve yapısal reformlarına kararlılıkla devam ettiği taktirde, Birlik içindeki rekabet baskılarına ve piyasa güçlerine de dayanabilecektir." Bunun ötesinde Komisyon, "Türkiye'nin Birliğe ekonomik etkisinin" küçük ancak önemsiz olmayan boyutta "olumlu" olacağını da belirtmiş.

Bizim işimiz ve misyonumuz bu performansı sürdürmektir. Bunun önümüze açtığı fırsatlar belirginleşiyor ancak risklerle de karşı karşıyayız. Giderek karmaşıklaşan ekonomi politikaları güven ortamının devamını zaruri kılıyor. Ekonomi yönetiminin kredibilitesini koruması ve ekonomi politikalarının giderek daha yaratıcı ve ince şekilde uygulanması bizi olumlu beklenti-olumlu sonuç çemberine sokacaktır.

Güven ortamının sürmesi için IMF ile anlaşmanın yenilenmesi gerekli bir koşuldur. Bu nedenle hükümetimizin yeni bir üç yıllık anlaşma yapma iradesini destekliyoruz. Finansal disiplinin ve yapısal reformların sürmesi bu tablonun da sürmesini sağlayacaktır.

AB üyelik süreci Türkiye'nin bu yeniden yapılanmasının önemli bir parçasıdır. Türkiye halen AB'nin 6. büyük müşterisi ve 7. büyük tedarikçisi konumunda. Bu durumda üyelik sürecinin devam etmesi, istikrarın korunması halinde nerelere gelebileceğimizi bir düşünün. Büyük sıkıntılar sonucu gerçekleştirilenlerin meyveleri alınmaya başladıkça hükümet de reformları sürdürme azmini koruyacaktır. Brüksel merkezli CEPS adlı bir düşünce kuruluşunun raporuna göre müzakerelerin başlamasından iki yıl kadar sonra Türkiye 7 ila 10 milyar dolarlık doğrudan yabancı sermaye çekebilecek bir potansiyele sahiptir.

Tüm göstergeler üyelik zamanı geldiğinde Türk ekonomisinin bazı bakımlardan bir dinamo niteliği taşıyacağına işaret ediyor. Türkiye'nin performansı aynı zamanda AB ülkelerindeki büyümeye de katkıda bulunacaktır. Almanya'nın bundan en çok yararlanacak ülke ve ekonomi olduğuna da kustu yoktur.

Son olarak herkesi çok kaygılandığı anlaşılan demografi konusuna değinmek istiyorum. Üyelik halinde tüm Avrupa'nın Türk vatandaşlarının akınına uğrayacağına dair bir korkunun varlığını hissediyoruz.

Türkiye'nin bir demografik geçiş sürecinde olduğunu biliyoruz. Çalışacak yaşta nüfusun genel nüfus içindeki oranı önümüzdeki 20 yıl içinde artacak. Ancak bu arada Türkiye'de aile nüfusu küçülüyor, tüketim toplumu yapı ve alışkanlıkları özellikle ülkenin Batısında ön plana çıkıyor.

AB nüfusu ise yaşılanıyor. Uluslar arası çalışma Örgütü verilerine göre 2020 yılına kadar Avrupa'nın gündelik işlerin sürdürülebilmesi için 30 milyona yakın göçmen işçiye ihtiyacı olacak. Bu bakımdan da Komisyon'un tavsiyeleri çok önemli. Türkiye'nin acilen eğitim sistemine büyük yatırımlar yapması ve insan sermayesinin kalitesini yükseltmesi gerekiyor. Bunun yapılacağından da kimsenin kuşkusu olmasın. Olmasın zira bunu yapmak zorundayız.

Yabancı yatırımlar ve Türk sermayesinin yatırımları sonucunda Türkiye'de yatırım hızı ve oranı artacaktır. Buna göre de artan işgücü arzının bu yatırımlardan kaynaklanan işgücü talebi tarafından emileceğini düşünüyoruz. Yani tıpkı İspanya ve Portekiz örneklerinde görüldüğü gibi bu büyüme koşullarında Türk işçisinin ülkesinde kalacağına inanıyoruz.

Türkiye'nin AB açısından sunduğu fırsatların tartışmalar devam ettikçe daha da iyi anlaşılacağına inanıyoruz. Alman hükümetine Türkiye'nin adaylığına verdiği destekten dolayı şükran borçluyuz. Tarih içinde kökleri çok derinlere giden dostluğumuzun geleceğine de umutlu bakıyoruz. Avrupa'nın ortak geleceğini kurmak açısından da Almanya ve Türkiye'nin işbirliğinin mutlaka gerekli olduğuna inanıyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür eder, hepinize saygılarımı sunarım.